

Krzysztof
Wons SDS

Judasz *i* Piotr

dwie historie
i Miłosierdzie

Wydawnictwo WAM
Księża Jezuici
Kraków 2013

© Wydawnictwo WAM, 2013

Redakcja
Agnieszka Caba

Projekt okładki
Andrzej Sochacki

ISBN 978-83-7767-966-1

NIHIL OBSTAT. Przełożony Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego
ks. Wojciech Ziótek SJ, prowincjał, Kraków, 15 października 2013 r., l.dz. 169/2013.

WYDAWNICTWO WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 62 93 200 • faks 12 42 95 003
e-mail: wam@wydawnictwowam.pl
www.wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY
tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA
tel. 12 62 93 260, 12 62 93 446-447
faks 12 62 93 261
e.wydawnictwowam.pl

Drukarnia Wydawnictwa WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

Na wstępie

Szymon Piotr i Judasz Iskariota. Imiona ich pojawiają się na stronicach Nowego Testamentu w często odmiennych kontekstach i „klimatach”. Szymon Piotr po Jezusie jest najczęściej wspominaną osobą. Jego imię pojawia się sto pięćdziesiąt dziewięć razy. Imię Judasza Iskarioty siedmiokrotnie mniej, choć też nie rzadko: dwadzieścia trzy razy. O Piotrze czytamy w dziewięciu księgach Nowego Testamentu, o Judaszu w pięciu. W Ewangeljach Marka, Mateusza i Łukasza na liście Dwunastu występują nienaruszalnie na tym samym miejscu, także wtedy, gdy kolejność pozostałych apostołów się zmienia. Piotr konsekwentnie wymieniany jest na pierwszym, Judasz zawsze na ostatnim miejscu. W wykazie Dwunastu oddaleni są od siebie jak dwa przeciwległe bieguny. Piotr określany przez Mateusza jako „pierwszy” (*protos*), Opoka; Judasz, „autsajder”, z dopiskiem „ten, który Go zdradził” (Mt 10, 24). Piotr lider Dwunastu, Judasz – „odszczerpieniec” i zdrajca Mistrza. Piotr w ewangelicznych narracjach jest sangwiczny, chętny do rozmów z Jezusem, pierwszy w wyznawaniu wiary i w składaniu deklaracji, z uczuciami i emocjami na wierzchu, Iskariota tajemniczy, prawie zawsze milczący, skryty i zamknięty, zabierający głos jako ostatni (por. Mt 26, 25). Gdy się odzywa, jest zdawkowy w słowach, pełen pretensji, dwuznaczny, nieszczerzy. Piotr potrafi się

otwarcie buntować, wyrażać głośno swoje myśli, Judasz jest jakby wycofany, ukrywający swoje niezadowolenie i rozczarowanie za fasadą grzecznego wyrazu twarzy. Piotr, w noc pojmania śpiący ze smutku, potem z mieczem w ręku bijący się o Mistrza, Judasz w tę samą noc nieobecny, pojawiający się w otoczeniu zgrai z kijami i mieczami, całujący Jezusa zdradziecko.

A jednak sporo ich łączyło. Pod wieloma względami byli podobni do siebie jak dwie krople wody. Łączyła ich fascynacja Mistrzem i Jego miłość. I pierwszego, i drugiego Jezus umiłował do końca (por. J 13, 1). Łączyło ich powołanie, życiowy wybór, ten sam dzień w kalendarzu i to samo miejsce, w którym stanęli po stornie Jezusa (por. Mk 3, 13), ta sama wspólnota uczniów i ta sama misja. Obydwóch przygotowywał Jezus do głoszenia nauki i wyrzucania złych duchów (por. Mk 3, 14-15), obydwom udzielił władzy wypędzania nieczystych duchów i leczenia wszelkich chorób i słabości (por. Mt 10, 1). Jeden i drugi potrafił się kłócić o pierwsze miejsce. Obaj przeżyli kryzys powołania, rozczarowanie Jezusem, bunt, odejście od Mistrza. Piotra Jezus nazwał szatanem (por. Mk 8, 33), Judasza diabłem (por. J 6, 70-71). Jednemu i drugiemu przepowiedział, że będą kuszeni do odejścia. Obaj poddali się pokusie. Wyparli się i zdradzili Mistrza. Obaj snuli się nocą po uliczkach Jerozolimy z daleka od Jezusa, z obolałą duszą, jeden i drugi z mocną traumą w sercu, jeden i drugi z syndromem niewiernego i raną po upadku, z „silnym zakażeniem sumienia”. Obaj zmagali się z gnębiącym ich poczuciem, że są szubrawcami. Obaj się opamiętali i żałowali. Obaj się „wyspowiadali” ... Paradoksalnie,

---

właśnie od momentu spowiedzi zaczęli się różnić, i to mocno. Najbardziej różnił ich żal po upadku. Piotr żałował wpatrzony w miłujące oczy Jezusa, Judasz żałował, patrząc w zimne spojrzenie współników grzechu. Piotr wybuchnął płaczem i otworzył się na przebaczenie, Judasz wybuchnął złością na siebie, która ścisnęła jego serce i zamknęła aż do odrzucenia siebie, aż do samozatrącenia. Obaj z pewnością od dziecka modlili się Psalmem 51: „Zmiłuj się nade mną Boże w łaskowości swojej”. Piotr wrócił do Jezusa. Judasz nie potrafił. Pierwszy oddał życie za Niego, drugi odebrał sobie życie. Męczennik i samobójca. Dwie historie: Galilejczyka i Judejczyka... i czekające na nich Miłosierdzie.

Galilejczyk i Judejczyk

Błogosławieni od urodzenia

Jeden urodził się w Galilei, drugi w Judei. Do sprawy ich pochodzenia jeszcze wrócimy. Obaj otrzymali piękne imiona – przywołujące Boga. Na pierwszego wołali w domu Shimeon, Shimon, Szemiel – „Bóg mnie wysłuchał”, na drugiego Jehuda, Jehud-el – „Niech będzie uwielbiony Bóg”. Biblia nie wspomina o obrzędzie nadawania imienia, natomiast na podstawie podań tradycji żydowskiej wiemy, że swoje imiona po raz pierwszy usłyszeli w ósmym dniu życia, podczas ceremonii obrzezania na znak przymierza z Bogiem (Kpł 12, 13; Rdz 17, 12). Ceremonia odbywała się w synagodze lub w domu. Rabi- ni mówili, że bierze w niej udział sam Elias, posłaniec Przymierza. Przychodził jako świadek i obrońca chłopca. Kiedy więc Szymona i Judasza wnoszono na rękach, uczestniczący w ceremonii byli przekonani, że razem z nimi przybywa Elias. Wszyscy zebrani wypowiedali błogosławieństwo: „Błogosławiony, który przychodzi”. A więc: „Błogosławiony Szymon, błogosławiony Judasz, błogosławiony niewidzialny gość Elias, ich obrońca”. Modlitwa kończyła się życzeniami dobrego życia: „Jak został wprowadzony do Przymierza, tak niech będzie wprowadzony i do Tory, i pod ślubny baldachim, i do dobrych uczynków”. Tak mógł wyglądać ósmy dzień

życia Szymona i Judasza. W tym szczęśliwym dla nich dniu Bóg powiedział do Szymona i Judasza po imieniu: „Służ Mi i bądź nieskazitelny” (Rdz 17, 1).

W domu z pewnością rodzice nieraz wspominali dzień ich obrzezania. Przypominali im, o czym Mojżesz uczył w Torze: że najważniejsze, czego oczekuje od nich Jahwe, to wierność Przymierzu całym sercem: „Czego żąda od ciebie Pan, Bóg twój? Tylko tego, byś się bał Pana, Boga swojego, chodził wszystkimi Jego drogami, miłował Go, służył Panu, Bogu twemu, z całego swojego serca i z całej swej duszy, strzegł poleceń Pana i Jego praw, które ja ci podaję dzisiaj dla twego dobra. (...) Dokonajcie więc obrzezania waszego serca” (Pwt 10, 12-13.16). Ilekroć obrzezani chłopcy słyszeli swoje imiona, tylekroć słyszeli Boga, który dopytywał o ich serca. Jako Hebrajczycy wiedzieli, że imiona, które noszą, kryją w sobie tajemnicę Boskiego zamiaru wobec nich, wyrażają samą istotę ich osoby, ich tożsamość i sens życia. Rodowe imiona przypominały Szymonowi i Judaszowi, że w ich historii od początku był i jest obecny Bóg. Wysłuchuje Szymona i chce być uwielbiony w życiu Judasza. Jest Bogiem kochającym tak samo Galilejczyka, jak i Judejczyka. Choć mieszkali daleko od siebie i nie znali się nawzajem, jako Hebrajczycy wzrastali w tym samym przekonaniu dziedziczonym od ojców, że od dnia narodzin są obdarowywani przez Boga. Przyszli na świat z czystą duszą, którą ukształtował i tchnął w nich sam Jahwe. Hebrajczyk po dziś dzień modli się codziennie: „Och Boże, dusza, którą mnie obdarowałeś, jest czysta. Ty tworzyłeś ją, Ty kształtowałeś ją, Ty tchnąłeś ją we mnie”¹.

---

¹ <http://www.jewish.org.pl/JewFAQ/birth.htm> (13.08.2013).

„Synowie przykazań”

Ojciec Szymona – Jona (J 1, 42) i ojciec Judasza – Szymon Iskariota (J 13, 26) byli pierwszymi, którzy troszczyli się o wychowanie religijne swoich synów. Tak nakazywało Prawo (Wj 13, 8; Pwt 4, 9; Ps 78, 5). Ich pierwszym miejscem nauki czytania i pisania był dom. W określone dni przychodzili do synagogi, gdzie czekali na nich nauczyciele – rabini. Tradycja żydowska pozwala przypuszczać, że już jako mali chłopcy, mając zaledwie cztery lub pięć lat, rozpoczęli naukę w elementarnej szkole religijnej. Uczyli się przede wszystkim Tory. Ich religijna formacja trwała najprawdopodobniej do trzynastego roku życia. Potem nadszedł wielki dzień. W pierwszą sobotę po trzynastych urodzinach obchodzili uroczystość *bar micwa*: Szymon i Judasz mogli powiedzieć: „Jestem synem przykazań”, „Stałem się dojrzały”. Tego dnia, gdy przyszli do rodzinnej synagogi, zostali wezwani do pulpitu i odczytali fragment Tory. Być może wygłosili także pierwszy własny komentarz do świętych Pism. Tamtego uroczystego dnia otrzymali szczególne prezenty: *tales* – modlitewny szal z frędzlami na każdym rogu oraz *tefilin* – dwa małe pudełeczka na długich paskach czarnej skóry. W pudełeczkach znajdowały się wypisane na pergaminie wersety Tory. Odtąd mieli obowiązek zakładać *tefilin* przy porannej modlitwie, tak jak nakazywała im Tora: „Przywiążesz je do twojej ręki jako znak. Niech one ci będą ozdobą przed oczami” (Pwt 6, 8). Od tego dnia ponosili religijną i moralną odpowiedzialność za swoje czyny, za wypełnianie nakazów Tory. Co działo się dalej w ich religijnym wychowaniu, tego nie wiemy.

Tylko niektórzy chłopcy kontynuowali naukę. Z pewnością Szymon syn Jony do nich nie należał. W Dziejach Apostolskich elity religijne uważały go za człowieka niewykształconego i prostaka (por. Dz 4, 13). Możemy natomiast powiedzieć z całą pewnością, że wiarę w jedynego Boga przyswajali przede wszystkim w rodzinnym domu. W gronie rodzinnym na różne sposoby obchodzili najważniejsze święta religijne i uczyli się życia w wierze ojców. Ilekroć wchodzili do swojego domu, przypominali sobie najświętsze słowa Tory, że Bóg jest ich Panem jedynym. Na framudze, przy drzwiach wejściowych domu, umieszczony był święty tekst z Tory: „Słuchaj, Izraelu, Pan jest naszym Bogiem – Panem jedynym. Będziesz miłował Pana, Boga twojego, z całego swego serca, z całej duszy swojej, ze wszystkich swych sił. Niech pozostaną w twym sercu te słowa, które ja ci dziś nakazuję. Wpisz je twoim synom, będziesz o nich mówił przebywając w domu, w czasie podróży, kładąc się spać i wstając ze snu. Przywiążesz je do twojej ręki jako znak. Niech one ci będą ozdobą przed oczami. Wypisz je na odrzwiach swojego domu i na twoich bramach” (Pwt 6, 4-9). Kiedy wchodzili do domu, całowali z szacunkiem słowa Tory. Święty tekst przymocowany do odrzwi domu był jak pieczęć położona na ich sercu, na ich serdecznym wyznaniu wiary. Przypominał nieustannie o szacunku dla Jahwe i o Jego obecności w ich życiu.

Spis treści

NA WSTĘPIE	7
GALILEJCZYK I JUDEJCZYK	11
Błogosławieni od urodzenia	11
„Synowie przykazań”	13
Nostalgia za Mesjaszem	15
Galilejczyk z Betsaidy	16
Judejczyk z Keriotu	19
Prestiż pochodzenia	21
UMIŁOWANI I WYBRANI	27
Pierwsze spotkania Szymona z Jezusem	27
Relacja Jana	28
Relacja Marka i Mateusza	30
Relacja Łukasza	34
Pierwsze spotkanie Judasza z Jezusem	41
U źródła dobro	44
Umiłowani i wybrani	47
DWIE ODPOWIEDZI NA WYBÓR	55
Nie uprzedzać się do Judasza	55
Piotr i Judasz przed wyborem	58
Codzienne przebywanie z Jezusem	65
Czarne chmury	67
Pierwsza misja Judasza i Piotra	71
Serce uczniów	73
Co z sercem Judasza?	74
ANATOMIA UPADKU JUDASZA	80
Jak mogło do tego dojść?	81
Różne próby odpowiedzi	82

Od objawów do korzenia choroby	90
Zdradzona relacja	93
Tragiczne dopełnienie	100
ANATOMIA UPADKU PIOTRA	106
Piotr i Jezus	106
Przyjęcie Jezusa i... nieprzyjęcie siebie	111
Nieprzyjęcie siebie i... nieprzyjęcie Jezusa	114
Bolesna konfrontacja	125
NOC JUDASZA I MIŁOSIERDZIE	128
Piotr o tragicznym końcu Judasza	129
Jezus i Judasz w Wieczerniku	132
Upór Judasza i miłość Jezusa	141
Jezus nie przestał czekać na Judasza	145
Pytanie o powrót Judasza	148
NOC PIOTRA I MIŁOSIERDZIE	153
Noc grzechu Piotra	153
Rozbity Kefas	155
Kiedy to się zaczęło?	157
Załamanie i odejście	160
Na krawędzi rozpacz	162
Spojrzenie Jezusa i łzy Piotra	165
EPILOG	170
PIOTR, JUDASZ I... MOJA HISTORIA	
Wprowadzenie do modlitwy słowem Bożym	173
Umiłowani i wybrani	173
Dwie odpowiedzi na wybór	173
Anatomia upadku Judasza	174
Anatomia upadku Piotra	175
Noc Judasza i Miłosierdzie	175
Noc Piotra i Miłosierdzie	176